

E L Ő T E R J E S Z T É S
Komló Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2025. május 28-án
tartandó ülésére

Az előterjesztés tárgya: Komló Város 2025-2030 időszakra szóló Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának elfogadása

Iktatószám: 20717-4/2025.

Mell: 1 db

A napirend előterjesztője: Polics József polgármester

Az előterjesztést készítette: Fritsiné Tímár Adrienn irodavezető

Az előterjesztést véleményező bizottságok a hatáskör megjelölésével:

Bizottság	Hatáskör
Humán Bizottság	SzMSz. 1. melléklet 1.3.12. pont

A döntés meghozatalához szükséges szavazati arány (a megfelelő aláhúzendő):

egyszerű - minősített

Egyéb megjegyzés: -

Meghívott:

A határozatot kapja:

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció célja: A város minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatási ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, a minőségi ellátást biztosítják. A szociális szféra magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat, továbbá a prevenció által jelentsen több esélyt az arra rászorulóknak. **A koncepció határozza meg a szociális szolgáltatások fejlesztési alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit.**

A szociális szolgáltatástervezési koncepció feladata, hogy:

- világítson rá a jelenleg működő szociális ellátórendszer hiányosságaira,
- adjon segítséget a szükségletorientált, ill. a teljes lefedettségre törekvő szociális háló kialakításához,
- biztosítson információkat más fejlesztési programok és tervek kidolgozásához,
- nyújtson információkat a döntéshozóknak, hogy a törvényi kötelezettségeknek megfelelő, szociális szolgáltató politika kialakításáról dönthessenek,
- adjon kellő alapot a szociális szolgáltatások fejlesztésének operatív programjához,
- elősegítse az egymásra épülő, lépcsőzetes szolgáltató rendszer kialakítását.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció tartalmi elemeit a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 111/A. § szabályozza az alábbiak szerint:

„111/A. § (1) Az Szt. 92. § (3) bekezdése szerinti szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,*
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,*
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,*
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.*

(2) A megyei jogú város és a főváros koncepciója az (1) bekezdésben foglaltakon túl tartalmazza különösen

- a) a vármegye, főváros területén működő szolgáltatási rendszer struktúráját, legfontosabb jellemzőit,*
- b) a szolgáltatások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,*
- c) a szolgáltatások iránt jelentkező szükségletek alapján az intézményrendszer korszerűsítésének irányait.*

(3) A vármegye, a főváros területén működő egyházi fenntartók és nem állami fenntartók kötelesek együttműködni és adatot szolgáltatni a koncepció készítése során.

(4) A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményezteti az intézményvezetőkkel és a nemzetiségi önkormányzattal. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi. A megyei jogú városi önkormányzat a jóváhagyott szolgáltatástervezési koncepciót megküldi a szociálpolitikáért felelős miniszternek.

(5) A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás öt évente felülvizsgálja és aktualizálja.”

A szolgáltatástervezési koncepció elkészítését széles körű egyeztetés kísérte. A koncepció elfogadásánál Komló Város Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) figyelembe veszi a nemzetiségi önkormányzatok, az intézményvezetők, a Humán Bizottság, illetve a Szociális Kerekasztal véleményét.

Tájékoztatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a szociális szolgáltatástervezési koncepció tervezetének - nemzetiségi önkormányzatok és a Szociálpolitikai Kerekasztal általi - véleményezése megtörtént. Komló Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata, valamint Komló Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzata és a Szociálpolitikai Kerekasztal egyetért az abban foglaltakkal.

Komló Város Német Nemzetiségi Önkormányzata az alábbiak szerint javasolja kiegészíteni a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció Oktatási intézményrendszer 7.3. pontját:

„Komlón összesen 7 nevelési-oktatási intézményben folyik német nemzetiségi munka: 4 óvodában német nemzetiségi nevelés, 2 általános iskolában és 1 gimnáziumban pedig német nemzetiségi oktatás zajlik, német nyelvoktató program alapján.

Ez megközelítőleg 270 óvodást és 12 német nemzetiségi óvodapedagógust érint, valamint 360 fő iskolást, 14 német nemzetiségi tanárral. Ez a város nagyságához képest jelentős létszám, akikkel nagyon szoros az együttműködés nemcsak az anyanyelvvel kapcsolatban, hanem a kultúra egyéb területein is.”

Továbbá a Kulturális intézményrendszer 7.4. pontját az alábbi szöveggel javasolja kiegészíteni: *„A nemzetiségi önkormányzatok szintén végeznek kulturális tevékenységet: Komló Város Német Nemzetiségi Önkormányzata kiállításokat, előadásokat, megemlékezéseket, különböző városi rendezvényeket szervez, melyek a fiataloktól kezdve az idős korosztályig bezárólag szólhatnak.”*

A Német Nemzetiségi Önkormányzat által tett kiegészítések rögzítésre kerültek a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióban, mely jelen előterjesztés 1. sz. mellékletét képezi. A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció terjedelme miatt külön dokumentumként kerül csatolásra.

Tájékoztatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa 2025. április 16. napján tárgyalta Komló Város 2025-2030 időszakra szóló Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának elfogadása tárgyú előterjesztést és a 18/2025. (IV.16.) határozatával jóváhagyta azt.

Kérem a Képviselő-testületet, hogy az illetékes bizottság véleményének figyelembevételével az előterjesztést tárgyalja meg és a határozati javaslatot támogatni szíveskedjék!

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület – a polgármester előterjesztésében, a Humán Bizottság véleményének figyelembevételével – megtárgyalta a „*Komló Város 2025-2030 időszakra szóló Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának elfogadása*” tárgyú előterjesztést és az alábbi határozatot hozza:

1. A Képviselő-testület Komló Város 2025-2030 időszakra szóló Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját az előterjesztés 1. számú melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.
2. A Képviselő-testület utasítja a jegyzőt, hogy az elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót Komló város hivatalos honlapján (www.komlo.hu) történő megjelentetéséről gondoskodjon.

Határidő: 2025. május 30.

Felelős: dr. Vaskó Ernő címzetes főjegyző

Komló, 2025. május 11.

Polics József
polgármester

Komló Város Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

2025-2030

TARTALOM

BEVEZETÉS	3
I. KOMLÓ VÁROS ÁLTALÁNOS HELYZETKÉPE	4
1. A városról	4
2. Demográfiai adatok	5
3. Munkanélküliségi helyzet	7
4. Fogytékosságra vonatkozó adatok	9
5. Pszichiátriai- és szenvedélybetegek	11
6. Lakáshelyzet	14
7. Gyermekjóléti, egészségügyi, oktatási és kulturális intézményrendszer	17
7.1. Család és gyermekjóléti ellátások	17
7.2. Egészségügyi ellátórendszer	23
7.3. Oktatási intézményrendszer	24
7.4. Kulturális intézményrendszer	26
8. Szociális területen működő fórum	28
II. SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER BEMUTATÁSA	28
1. Pénzbeli és természetbeni ellátások	28
2. Kötelezően ellátandó személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások	29
3. Szociális alapszolgáltatások	31
4. Szakosított ellátások	34
4.1. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények	34
4.2. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények	35
III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS JÖVŐBENI ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK (2025-2030.)	37
1. Főbb alapelvek	37
2. Jelenlegi intézményrendszert érintő tervek, fejlesztések	38

BEVEZETÉS

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.

A szolgáltatástervezési koncepció elkészítését széles körű egyeztetés kíséri. A koncepció elfogadásánál Komló Város Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) figyelembe veszi a Nemzetiségi Önkormányzatok, az intézményvezetők, a Humán Bizottság, illetve a Szociális Kerekasztal véleményét.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció célja: A város minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatási ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, a minőségi ellátást biztosítják. A szociális szféra magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat, továbbá a prevenció által jelentsen több esélyt az arra rászorulóknak. **A koncepció határozza meg a szociális szolgáltatások fejlesztési alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit.**

A szociális szolgáltatástervezési koncepció feladata:

- világítson rá a jelenleg működő szociális ellátórendszer hiányosságaira,
- adjon segítséget a szükségletorientált, ill. a teljes lefedettségre törekvő szociális háló kialakításához,
- biztosítson információkat más fejlesztési programok és tervek kidolgozásához,
- nyújtson információkat a döntéshozóknak, hogy a törvényi kötelezettségeknek megfelelő, szociális szolgáltató politika kialakításáról dönthessenek,
- adjon kellő alapot a szociális szolgáltatások fejlesztésének operatív programjához,
- elősegítse az egymásra épülő, lépcsőzetes szolgáltató rendszer kialakítását.

Az önkormányzati ellátási szintű feladatok:

- intézményi struktúra felülvizsgálata, fejlesztése,
- együttműködési szintek meghatározása,
- humán- és pénzügyi erőforrás fejlesztése.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció elkészítésében közreműködtek:

- Humán Bizottság tagjai;
- Baranya Vármegyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatala és szervezeti egységei;
- Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ;
- Önkormányzati Intézményvezetők (bölcsődék, óvoda), Nemzetiségi Önkormányzatok;
- A városban működő szociális-gyermekevédelmi feladatokat ellátó intézmények, azt segítő társadalmi-karitatív szervezetek;
- Szociálpolitikai Kerekasztal,
- Komlói Közös Önkormányzati Hivatal irodái.

I. KOMLÓVÁROS ÁLTALÁNOS HELYZETKÉPE

1. A városról

Komló városa a Mecsek hegység északi lábánál húzódó dombok és völgyek között, 4.655 hektár nagyságú területen fekszik. Az összterületből a belterület mintegy 900 hektárt tesz ki. A város közigazgatási határán található település szomszédjai Pécs, Hosszúhetény, Magyaregregy, Kisvaszar, Mecsekpölöske, Magyarszék és Mánfa.

A város területének jelentős részét, több mint felét erdők alkotják, ahol dombok lábainál szántók, rét- és legelőterületek foglalnak el kisebb területeket.

A völgyekben nyugodt vizű patakok folynak (Baranya csatorna, Kaszánya patak, Sikondai árok), és csendes tavak (Sikonda, Gadány, magyaregregyi völgy) húzódnak meg. Komló kapcsolatrendszerében meghatározó a csupán 20 kilométerre fekvő vármegyeszékhely és régióközpont Pécs.

Komló ősi történeti gyökerei a római korra nyúlnak vissza. A rómaiak megtelepülésének nyomait ásások sora igazolja Mecsekjánosiban, Mecsekfalun, s őrtornyok maradványait találták Zobápusztától Méré-váráig. Amikor 1953-54-ben a mecsekjánosi Közülemi völgyben iparvasút építésébe kezdtek, egy római kori, nagy méretű luxusvilla maradványaira bukkantak. Az előkerült vastárgyak között ekehúzó láncot, s a gyapjú feldolgozásánál használatos vasgerebent is találtak, ebből arra lehet következtetni, hogy szántóföldi termelés és legeltetési állattartás is volt, amely feltételezi a kiterjedt erdőirtások lehetőségét. Komló történetét a ránk maradt dokumentumokból - elég hitelesen - a 13. századig tudjuk követni.

Az első oklevél, amelyben a település "villa Complov" néven szerepel, 1256-ból származik. Egyértelműen még meg nem erősített források szerint a honalapító I. István király is járt Komlón, amikor 1015-ben Nagyboldogasszony napján (augusztus 15.) részt vett a pécsváradi apátság felavatási ünnepén. A falu ekkor a pécsváradi bencés apátság birtoka volt, de a későbbiekben többször váltotta földesurát, igaz ettől függetlenül 1526-ig megmaradt egyházi birtoknak. A település 1543-ban került török kézre és a pécsi szandzsákon belül a pécsváradi nahiéhoz tartozott. Állítólag a pécsváradi pasának villája volt Komlón. Egy 1554-ből származó török összeírás (defter) szerint a faluban 10 magyar család élt. A törökkor végére a faluban 7 ház állott, a felszabadító háborút követően ezek közül 2 maradt épen. Komló lakóinak száma 1697-ben mindössze 9 fő volt. A németek betelepítéséről az első adat 1793-ból származik. Utódaik, akárcsak a török kiverése után megmaradt magyarok leszármazottai, nagyrészt ma is Komlón élnek.

A település népességének további alakulására, összetételére meghatározó jelentőségű volt a bányászat fejlődése. Az iparszerű széntermelés növekedésével egyre jelentősebb mennyiségű munkaerőre volt szükség. A bevándorlás két nagy szakasza közül a várossá nyilvánítást követő időszak volt a jelentősebb. A népesség nemcsak számszerűleg, de összetételében is jelentősen átalakult. Az '50-es években először főleg férfiak jöttek a városba, akik az építkezéseken, a bányában, vagy egyéb területen találtak munkát. Nemcsak az ország szinte minden részéből, de a határokon túlról is érkeztek betelepülők. Egy a '60-as években készült statisztika szerint a magyarok mellett jelentős számban élnek Komlón németek, cigányok, románok, horvátok, illetve kisebb számban jelen vannak a szlovák, a szerb nemzetiségek képviselői is.

Gyakorlatilag Komló és vidékének modernkori története a millennium korával indult, egy évszázad alatt Észak-Baranya meghatározó gazdasági, közigazgatási, kulturális és egészségügyi központjává vált. Több mint 100 év után, 2000-ben befejeződött a mélyműveléses szénbányászat Komlón. Miután felszínre került az utolsó csille szén, egy, a korábbtól merőben

eltérő helyzet jött létre. A város gazdasági életében új korszak kezdődött, ami nem érte váratlanul a helybelieket, akiknek volt idejük felkészülni a változásokra. Ez utóbbinak köszönhetően az ipari szerkezet átalakítása már 1990-ben megkezdődött és napjainkban is folyamatosan tart

2. Demográfiai adatok

Az elmúlt évek adatait vizsgálva megállapítható, hogy a népesség száma folyamatosan csökkent.

Lakónépesség alakulása nemek szerint (2019-2023.)

Évek	Lakónépesség száma	Férfi		Nő	
		száma	%	száma	%
2019	22592	10749	47,57	11483	52,43
2020	22368	10591	47,38	11777	52,62
2021	22055	10426	47,27	11629	52,73
2022	21854	10357	47,39	11497	52,61
2023	21695	10235	47,17	11460	52,86

(Forrás: KSH)

Komló város lakónépességét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az adott időszakban a férfiak és a nők százalékos aránya nem mutat számottevő változást, viszont a korcsoportokon belül a 65-nél több évesek aránya 2,89 %-al emelkedett.

Lakónépesség alakulása főbb korcsoportok szerint (2019-2023.)

Évek	0-14 évesek száma	0-14 évesek aránya (%)	15-64 évesek száma	15-64 évesek aránya (%)	65 éves és idősebbek száma	65 éves és idősebbek aránya (%)
2019	2574	11,39	14731	65,20	5287	23,41
2020	2513	11,24	14429	64,50	5426	24,26
2021	2433	11,03	14149	61,15	5473	27,82
2022	2431	11,12	13831	63,28	5592	25,60
2023	2403	11,07	13585	62,61	5707	26,30

(Forrás: KSH)

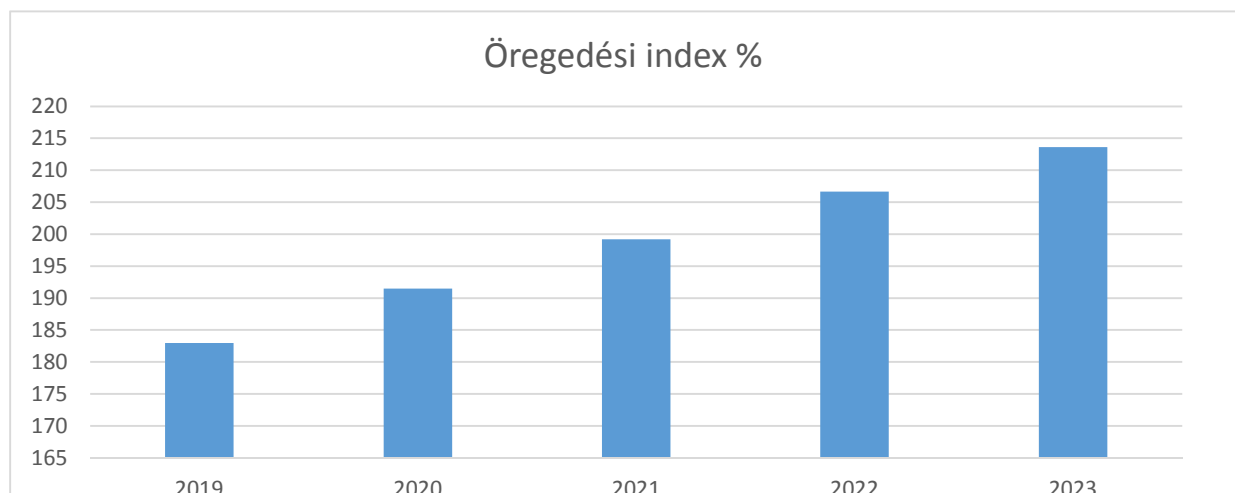
A korösszetétel alakulása mutatja, hogy a gyermekkorúak száma kismértékben csökkent és a népességben belül arányuk is visszaesett az utóbbi két évben. Az életkor öröndetesen meghosszabbodott, emiatt folyamatosan nő a 65 életév feletti korosztály létszáma és népességben belüli aránya is. A népesség öregedési folyamatához az időskorúak számának emelkedése mellett a gyermekek csökkenő létszáma is hozzájárul. A két korcsoport egymáshoz viszonyított arányát az öregedési index értéke fejezi ki a legszemléletesebben.

Év	Öregedési index		
	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2019	5329	2913	182,94
2020	5461	2852	191,48

2021	5528	2775	199,21
2022	5609	2714	206,67
2023	5720	2678	213,59

(Forrás: KSH)

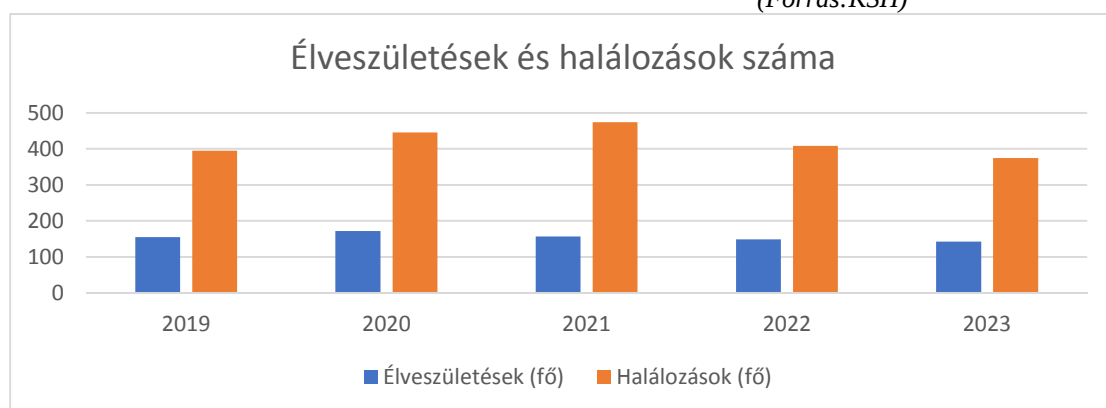
Komlón az öregedési index 2019-ben 183 volt, ami azt jelenti, hogy 100 gyermekkorúra 183 időskorú jutott, ez 2023-ra 214%-ra emelkedett.

**Élve születési és halálozási adatok
(2019-2023.)**

Évek	Születés	Halálozás
2019	155	395
2020	172	446
2021	157	474
2022	149	408
2023	143	375

(Forrás:KSH)

Az élveszületési-halálozási adatokból kitűnik, hogy a halálozások száma jóval magasabb, mint a születések száma, ez az egyik oka az utóbbi években 250 fő körül ingadozó népességfogyásnak. Komló térségét az a veszély fenyegeti, hogy az aktív korba belépők alacsony, illetve az aktív korból kilépők magas száma miatt csökken a munkaképes korú lakosok száma, és növekszik az eltartásban lévő időseké. Ez a szociális ellátás terén fog növekvő igényeket eredményezni. Összességében megállapítható, hogy a gyermekek számának

csökkenése előrevetíti a gazdaságilag aktív népesség számának további visszaesését. A jelenleginél alacsonyabb létszámú gazdaságilag aktív népességgel párhuzamosan a nagyobb létszámú gazdaságilag inaktív népesség fog megjelenni.

Házasságkötések száma (2020-2024.)

Évek	Házasságkötés
2020.	139
2021.	135
2022.	142
2023.	67
2024.	100

(Forrás: Komlói Közös Önkormányzati Hivatal Hatósági és Adóiroda)

A fenti táblát elemezve megállapítható, hogy 2020. évhez képest 2023-ra felére csökkent a házasságkötések száma. 2024. évben kisebb javulást mutat. Ez a tendencia jellemző országos szinten is. Az emberek életmódja és szemlélete az idők során sokat változott, és ezek a változások jelentősen befolyásolják a házassághoz fűződő viszonyukat is. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján Magyarország népessége is folyamatosan öregszik, és ennek egyik következménye, hogy a házassági korban lévő fiatalok száma is csökken. A magyar korfa – azaz a különböző korcsoportok arányát szemléltető diagram – jól mutatja, hogy egyre kevesebb fiatal lép be abba a korba, amely hagyományosan a házasságkötések leggyakoribb időszaka volt. Ez a megállapítás Komló esetében is helytálló.

3. Munkanélküliségi helyzet

Komló városában és a Komlói járásban az álláskeresők száma a következőképpen alakult az elmúlt három év októberi, novemberi és decemberi hónapját tekintve:

Dátum	Komlói járás	Komló város
2022. október hónap	1068	716
2022. november hónap	1083	722
2022. december hónap	1046	693
2023. október hónap	996	675
2023. november hónap	1059	730
2023. december hónap	988	665
2024. október hónap	1083	765
2024. november hónap	1040	730
2024. december hónap	1021	730

(Forrás: Komló Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

A táblázatból megállapítható, hogy az elmúlt három lezárt évben az álláskeresők számában jelentős elmozdulás nem volt tapasztalható sem a járás, sem a város tekintetében. A minimális elmozdulást feltételezhetően a frikcionális munkanélküliséggel érintett álláskeresők ki- és beáramlása okozta.

A vizsgált időszakban a munkanélküliség ráta jellemzően a 4%-os sávban mozgott mind a járásban, mind a városban. Ez az országos átlagot alig meghaladó mértékű, igen alacsonynak mondható szám.

Az álláskeresők száma iskolai végzettség és nem szerint 2024 decemberében a következőképpen alakult:

Iskolai végzettség	Férfiak		Nők		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
8 általánosnál kevesebb	8	1,6	28	5,4	36	3,5
8 általános	162	32,2	181	34,9	343	33,6
Szaktanulmányképző	201	40,0	122	23,6	323	31,6
Szakközépiskola	5	1,0	17	3,3	22	2,2
Szakközépiskola	52	10,3	81	15,6	133	13,0
Technikum	18	3,6	6	1,2	24	2,4
Szaktanulmány	5	1,0	2	0,4	7	0,7
Gimnázium	39	7,8	59	11,4	98	9,6
Főiskola	8	1,6	15	2,9	23	2,3
Egyetem	5	1,0	7	1,4	12	1,2
Összesen	503	100	518	100	1 021	100

(Forrás: Komló Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

A táblázatból jól látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresőek többségét a 8 általános végzettséggel rendelkezők teszik ki (33,6%). Ki kell emelni, hogy a nyilvántartottak közel egyharmada (31,6%) szaktanulmányképzőt végzett, tehát rendelkezik szakképesítéssel, ami javítja a nyílt munkaerőpiacon történő jövőbeni elhelyezkedésük esélyeit. Hosszabb időtávot vizsgálva elmondhatjuk, hogy azon ügyfelek száma jelentősen csökkent, akik 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkeznek: 2010 decemberében ez az adat 6,9% volt a mostani 3,5%-hoz képest.

A tartósan, egy évet meghaladó időtartamban nyilvántartott álláskeresők számát vizsgálva a következő adatokat láthatjuk:

Dátum	Komló járás	Komló város
2022. december hónap	368	234
2023. december hónap	333	212
2024. december hónap	322	212

Közfoglalkoztatottak adatai (2019-2023.)

Évek	Közfoglalkoztatottak száma
2019.	385
2020.	604
2021.	235
2022.	189
2023.	135

(Forrás: Komló Közös Önkormányzati Hivatal Hatósági és Adóiroda)

A közfoglalkoztatottak száma 2020. évről 2021. évre 38,9 %-kal csökkent és a további években is csökkenést mutat. A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásáról szóló 328/2015. (XI.10.) Korm. rendelet segíti a közfoglalkoztatottak versenyszférában történő elhelyezkedését, főleg a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők esetében.

Pályakezdő állás keresők számának alakulása		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
	Fő	Fő
2019	782	53
2020	994	70
2021	792	39
2022	693	26
2023	665	15

(Forrás: KSH)

A pályakezdő állás keresők közé azok a fiatalok sorolhatók, akik még nem töltötték be a 25. (felsőfokú végzettség esetén a 30.) életévüket. A pályakezdő állás keresők köréből alapból kiesnek azok, akik valamilyen egyéb ellátásban (gyermekgondozási ellátások) részesülnek. A pályakezdő állás keresők aránya a 18-29 éves népesség körében a 2016 évhez képest több mint felére csökkent 2021-re.

A táblázat jól mutatja, hogy míg 2019-ben a nyilvántartott állás keresők számához viszonyítva a nyilvántartott állás keresők számának aránya 6.77 % volt, ez 2023. évre 2,25 %-ra csökkent.

Komlón az alap és a középfokú oktatás intézményrendszere az elmúlt években jelentős átalakításon, infrastrukturális és szakmai fejlesztésen esett át. Az elmúlt években a város oktatáspolitikájának fő célkitűzése az esélyegyenlőség biztosítása, a felzárkóztatást és integrációt segítő programok (Integrációs Pedagógiai Rendszer, Tanoda program, Útravaló ösztöndíj program).

4. Fogyatékoságra vonatkozó adatok

A fogyatékoság fogalmára nincs átfogó, a világ minden országában elfogadott definíció, meghatározásukat és a társadalomban betöltött szerepüket a nemzetközi jogszabályok és ajánlások, valamint az adott ország jogszabályai együttesen alkotják és alakítják.

A leggyakoribb fogyatékoság a mozgássérültség, ezzel jellemezhető a fogyatékosággal élők csaknem fele. A második népesebb csoportot az időskorban gyakoribb fogyatékoságok: a gyengénlátás, aliglátás és a nagyothallás alkotja.

A teljes népesség és a fogyatékosággal élők korstruktúrája szignifikánsan eltér egymástól: a fogyatékosággal élők körében jóval alacsonyabb a gyermekek aránya, miközben az idősebb korosztály jelentősen magasabb arányban képviselteti magát. Míg a fogyatékosággal élők több mint fele 60 éves vagy idősebb, addig e korosztály teljes népességen belüli aránya 24 százalék. A fogyatékosággal élő férfiak ötöde, a nők valamivel kisebb aránya születésétől fogva fogyatékos. Az idősebbek körében megfordul ez az arány: a fogyatékosággal élő nők – a hosszabb élettartam miatt is – negyede 60 éves kora után vált fogyatékosá, míg a férfiaknak csupán 15 százalékára jellemző ez.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma: Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma: Nők	Összesen
2019	810	821	1631
2020	774	790	1564
2021	734	775	1509
2022	694	644	1338
2023	750	728	1478

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékos emberek hátrányban vannak a munkaerőpiacon, de ha a fogyatékos személy ráadásul nő, és alacsonyabb az iskolai végzettsége is, akkor hátrányai fokozottak.

A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja és segíti azon vállalkozásokat, amelyek megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatnak. A FŐKEFE Nonprofit Kft. főtevékenységi körében az ország egyik legnagyobb munkáltatójaként – csaknem 80 telephelyen – megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatását látja el. Kiemelt figyelmet fordít a megváltozott munkaképességű munkavállalóinak speciális foglalkoztatási jellemzőire, igényeire; munkaképességük legoptimálisabb hasznosítását rehabilitációs szakemberek is segítik.

A Komló-Habilis 1989-ben szerveződött, elsősorban értelmileg akadályozottak és halmozottan sérültek érdekében. A működés kiemelt eleme a foglalkozási rehabilitáció. Fő profilja a kerti bútor- és fajták gyártás, amihez textilipari tevékenység, seprűkészítés és szerszámnyél gyártás is társul.

A köznevelési intézményekben a fogyatékos gyermekek, fiatalok ellátása rendkívül nagy fejlődésen ment keresztül az elmúlt években. Az integráltan nevelhető gyermekek, fiatalok esetében minden fogyatékoság típusához igazodó nevelés feltételei megteremtésre kerültek a városban.

A szociális ellátás területén szakosított ellátások a vármegyeszékhelyen vehetők igénybe.

A vármegyeszékhelyen működő Család és Gyermejjóléti Központnál Fogyatékoságügyi tanácsadó dolgozik, Komlón kihelyezett ügyfélfogadást tartanak a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat épületében minden hónap 2. csütörtökén.

A hazai ellátórendszerben a súlyos fogyatékosággal élők pénzbeli ellátásai némi átfedéssel a 18. életév mentén válnak ketté. A 18 éven felüli súlyos fogyatékosággal élők fogyatékosági támogatást kapnak (kivéve azokat, akik magasabb összegű családi pótlékban vagy a vakok személyi járadékában részesülnek). A 18 éves és annál fiatalabb, súlyosan fogyatékos

személyek, valamint a 18 év feletti népesség egy része magasabb összegű családi pótlékban részesül.

A jogszabályi változások a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű emberek pénzbeli és természetbeni ellátására jelentős mértékben hatott. A rokkantnyugdíjas rendszer megváltoztatása jelentős mértékben átalakított az ellátásokat. A jogosultsági viszonyok jelentős mértékben szigorodtak és a felülvizsgálatot követően a nyílt munkaerő-piacra való visszatérésük sok nehézséggel jár.

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

5. Pszichiátriai- és szenvedélybetegek

A világ népességének több mint 4 százaléka küzd depresszióval és elsősorban a nőket, a fiatalokat és az időseket fenyegeti a pszichiátriai betegség mindennapokat megbénító hatása. Az ENSZ szakosított szervének adatai szerint.

A pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok:

Az INDIT közalapítványhoz tartozó ellátó hely célja, hogy segítséget nyújtson szenvedélybetegek számára. A segítő szolgáltatásokat nem csak kábítószerhasználók, hanem egyéb függőségektől szenvedők is igénybe vehetik, legyen az alkohol probléma, vagy akár szerencsejáték-függőség.

A szolgáltatások közé tartozik az információnyújtás különféle kábítószeres hatásairól, illetve rövid és hosszútávú ártalmairól, tanácsadás szerhasználathoz köthető testi és lelki problémák kezelési lehetőségeiről, a mentorok továbbá életviteli útmutatást is adnak, de az állaskeresésben, és az általános ügyintézésben is segítenek. A munka összetett, és személyre szabott.

Komlón az Egyenlítő Alacsonyküszöbű Addiktológiai Szolgálat működik.

A TOP-4.2.1-15-BA1-2016-00004 projekt (Komló és térsége szociális alapszolgáltatásainak komplex fejlesztése) keretében bevezetésre került két új szolgáltatás. A szenvedélybetegek közösségi ellátása az INDIT Közalapítványnál, és a demenciában szenvedő betegek nappali ellátása a Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ Arany Alkony Idősek klubjában.

A jelenlegi pécsi székhelyű Leo Amici 2002 Addiktológiai Alapítvány jogelődje a korábbi Leo Amici Alapítvány, ill. az általa Komlón fenntartott és működtetett bentlakásos Szendélybetegek Rehabilitációs Intézete – az akkori államilag finanszírozott egészségügyi és szociális ellátástól független civil kezdeményezésként, drogbeteg rehabilitációs terápiás közösségként – 1992 tavaszán alakult, és azóta is folyamatosan működik szenvedélybetegek rehabilitációs kezelése céljából.

Az elmúlt 25 évben végzett legalapvetőbb tevékenysége az aktív szerhasználók (elsősorban a drog- és alkoholproblémákkal küzdők, „mélyen” függő, de a „józan” életvitelt elérni szándékozók) mindenkorai terápiás közösségnek létrehozása, kiépítése, fenntartása és fejlesztése, vagyis ezen társadalmi csoportok körében – komoly felelősségtudattal és folyamatosan – végzett közösségépítés és közösségfejlesztés.

Az intézmény az addiktológiai terápiás közösségek (TC) és a Minnesota-modell (MM) módszertanát követő drogmentes környezetben működő tanuló közösség, melyben szenvedélybetegek (drog- és alkoholfüggők) élnek együtt életstílus változást, társadalmi reintegrációt elősegítő szerveződés és keretek közt. Az intézményben a szakembereket, paraprofesszionális segítők és a klienseket magában foglaló terápiás közösség a változás legfontosabb tényezője.

A spiritualitás/lelkiség (pl. imák, fohászok, hálaadások stb.) a közösség mindennapjainak szerves alkotóeleme. A pszicho-szociális rehabilitációban kiemelt szerepe van az ön- és kölcsönös segítségnek, a felépülőben lévő sorstársak józan szerepmintájának, őszinteségben, elkötelezettségben és felelősségben megnyilvánuló morális standardjának. A program önkéntes. A Rehabilitációs Intézet az ország minden részéből fogad klienseket Komlón.

Az Alapítvány a Szendélybetegek Rehabilitációs Intézetében a bentlakásos drogrehabilitációs/hosszúterápiás kezelésben lévő, a szermentes életet megcélzó kliensek számára, valamint hozzátartozóik, ill. az intézeti kezelésüket már befejezett „józan” függők számára nyújt komplex szolgáltatásokat. Ezek az alábbiak:

- Csoportterápia
- Munkaterápia
- Színházterápia, mozgás- és zeneterápia
- Sportterápia
- Szex és párkapcsolatok csoport
- Szülő- és hozzátartozó-csoport
- Józanságmegtartó csoport
- Félutas program

Szemléletmódváltás és jövőképteremtés: a komlói T 20 Darts Club példaértékű drogprevenció és közösséget építő programokat valósított meg az elmúlt években Komlón. A T 20 Darts Club nem egyszerűen sport és szabadidős-szervezet. A sporton túl ugyanis nagy figyelmet fordítanak arra, hogy megszólítsák a helyieket, alternatív időtöltési lehetőséget biztosítsanak. Az egyik nagy sikerű programjuk a „*Drog helyett darts!*”, aminek keretében a drogprevenció előadásokat dartsozási lehetőséggel kötik össze. Két év alatt nemcsak Komlón, de a komlói kistérség összes iskolájában mintegy 2500 általános és középiskolai tanulóval valósították meg a bűnmegelőzési programjukat.

Kamasz Addiktológiai Regionális Centrum (K – aRC) működik Pécsen. Az intézmény 20 év alatti korosztály ellátását végzi, diagnosztikai és terápiás teamben. A csapatunkban pszichiáter, pszichológus, addiktológiai konzultáns, szociális munkás, családterapeuta, és művészetterapeuta dolgozik. Intézményünkben az egyéni konzultációk és terápiák mellett szülő konzultációra és családterápiára is lehetőség nyílik, továbbá különféle csoportfoglalkozások és szabadidős programok zajlanak.

A Közösségért Alapítvány a Pszichiátriai Betegséggel Élők Felépüléséért a Közösségi Pszichiátriai Ellátás szolgáltatásán keresztül segíti a pszicho-szociális rehabilitáció folyamatát az ellátottak eredeti környezetében, ott ahol a kliensek napi szinten élik meg krónikus pszichiátriai betegségüket. A gondozás a családtagok, hozzátartozók bevonásával történik, amely bizonyítottan javíthatja a betegségnek kórkimenetelét, az életminőséget.

A Közösségi Szolgáltatások Dél-Baranya intézményének közösségi szolgáltatásai a területi pszichiátriai gondozókkal együttműködésben nyújtja rehabilitációs célú, személyre szabott szolgáltatásait.

Működése során, a térségben szolgáltató pszichiátriai egészségügyi intézmények felkéréseinek köszönhetően bővült az ellátási terület a Komlói Pszichiátriai Gondozó és Szakrendelő ellátási területével összhangban. Így már a Komlói Járás területén élő, az egészségügyi pszichiátriai ellátást igénybe vevő kliensek számára is elérhetővé válik a pszicho-szociális rehabilitáció igénybevételeének lehetősége.

2023 évben nyílt meg a Baptista Tevékeny Szeretet Misszió által fenntartott Új Esély Központ Komlón, ahol diagnosztizált pszichiátria betegek és szenvedélybetegek nappali ellátását végzik Komló lakosságának ingyenesen.

A pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek nappali ellátása tevékenységet Komló Város Önkormányzata a Baptista Tevékeny Szeretet Misszióval kötött ellátási szerződés alapján biztosítja.

Szolgáltatásuk célja támogatni az ellátást igénybe vevőt annak érdekében, hogy problémáiból kiutat találjon, és segíteni annak elérésében, hogy szükségleteit felismerje és kielégítse, ezek között egyensúlyt teremtsen, betegségével szembe tudjon nézni és azzal konstruktív módon együtt tudjon élni.

Az intézmény célja továbbá a betegséggel küzdő személyek rehabilitációjának, a társadalomba, korábbi közösségükbe való visszailleszkedésének segítése, az egészségügyi és szociális ártalmak csökkentése, megelőzése, a mélyebb krízis kialakulásának megelőzése, valamint a betegséggel küzdők minél szélesebb körben való elérése. Céljuknak megfelelően törekednek a rendszerszemléletű és felépülésorientált keretrendszeren belül az életmód-változtatás ösztönzésére, a visszaesés megelőzésére, támogatott lakhatásba való integrálásra, munkaerőpiaci reintegrációra, felépülés ösztönzésre, a betegséggel való konstruktív módon történő együttélés elősegítésére.

Az intézményük által nyújtott szolgáltatás fő célja tehát a problémával küzdők életminőségének javítása az igénybevevő aktív közreműködésével. Szolgáltatásaik keretében rendszeresen biztosítanak jogi tanácsadást, pszichológust és pszichiátert. Ezek mellett az ellátottak szükségleteire reagálva szerveznek művészetterápiát, állatasszisztált terápiát és heti rendszerességgel biztosítanak csoportfoglalkozásokat a számukra, hogy a közösség pozitív hatásaival változásokat érjenek el az életükben.

Intézményükben a rendszeres egyéni konzultációk mellett biztosítanak programokat a hozzátartozók számára és bevonják őket mind a pszichiátria beteg mind pedig a szenvedélybetegek klienseik felépülése és életének javulása érdekében, amely bizonyítottan javítja a kórkimenetelt és az életminőséget.

6. Lakáshelyzet

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2019	11263	1	0,09	67,44	90,74	90,92
2020	11268	5	0,44	67,41	90,81	90,97
2021	11271	3	0,27	67,39	90,94	90,94
2022	11477	0	0,00	64,90	89,31	89,77
2023	11479	0	0,00	64,90	89,29	89,75

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

Az elmúlt 5 évben a lakásállomány stagnálást mutat. Mind a közüemi szennyvízgyűjtőhálózatba, mind a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások állománya a lakásállomány közel 90%-a a szolgáltatásokhoz való hozzáférést nézve.

Komlón az önkormányzati bérlakások száma az összes lakásállomány 5%-a, mely bérlakás állomány állaga sok kívánnivalót hagy maga után. Melynek oka egyrészt az önkormányzat forrásainak hiánya, a lakások nem rendeltetésszerű használata, illetve a bérlői felelőtlenség. Az önkormányzati lakásállomány városi eloszlása egyenlőtlen, elsősorban a szegregált területen jellemző az önkormányzati bérlakások koncentrációja. Elmondható, hogy a mélyszegénységben élők és a romák által lakott bérlakások rossz műszaki állapotúak, lelakottak. A szegregált területen lévő Sportvölgyi és Szállásfalui lakások részleges felújítása 2007-ben Európai Unió forrásból megtörténtek, azonban az elmúlt években elsősorban a Sportvölgyi „barakképületek” állapota jelentős mértékben leromlott egy részük lakhatásra alkalmatlanná vált. 2015. évben elbontásra kerültek Sportvölgy „barakk épületei”.

Komló Város Önkormányzata az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről szóló 13/2022. (IX. 30.) rendelet értelmében önkormányzati lakás szociális helyzet alapján (pályázattal), vagy szakember letelepítése céljából tekintettel adható bérbe.

Szociális helyzet alapján történő bérbeadás érdekében a jegyző gondoskodik a megüresedett önkormányzati lakásra pályázat kiírásáról és helyben szokásos közzétételéről. A jegyzőhöz határidőre benyújtott pályázatokban jelölt kérelmező életkörülményeiről, továbbá vagyoni és jövedelmi helyzetéről a Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat) készít környezettanulmányt a jegyző megkeresésére. A hiánytalanul benyújtott pályázatokról (a továbbiakban: érvényes pályázat, érvényes

pályázatok) és környezettanulmányokról a jegyző készít előterjesztést a Humán Bizottság részére, amely határozatában kijelöli a lakásbérleti szerződés megkötésére jogosult pályázót.

Év	Lakhatási települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)
	Fő
2019	824
2020	683
2021	580
2022	501
2023	447

(Forrás: önkormányzati adatok)

A települési támogatásokról valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokról szóló 1/2015. (II. 20.) rendeletet (a továbbiakban: Rendelet) értelmében az önkormányzat azon Komlón lakcímmel rendelkező személyt, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át nem haladja lakhatási települési támogatásban részesíti. Elmondható azonban, hogy a támogatások ellenére az elmúlt években a valamely közüzemi szolgáltatás felé hátralékkal rendelkező állampolgárok száma nőtt. A pénzbeli támogatásokon túl - elsősorban az önkormányzati épületekben lévő lakások körében vízóra felszerelés támogatása is előtérbe került, illetve a komfortos lakások esetében szociális alapon tűzifát biztosít az arra rászorulóknak.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Az önkormányzat települési lakhatási támogatással segíti az arra rászoruló személyeket. Az települési adósságkezelési szolgáltatás akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A hátralékkal rendelkező családok esetében a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat nyújt segítséget a hátralékot felhalmozó személyeknek.

Ez elmúlt években megfigyelhető, hogy a kedvezőbb lakásfenntartási költségek miatt Komló várost körülölelő dombokon található kiskertekben élők száma jelentős mértékben megnövekedett, több mint 500 főre tehető azok száma, akik életvitelszerűen kint laknak a kiskertes területeken.

A szegregációval veszélyeztetett terület helyzete:

A 2022-es népszámlálási adatok alapján a KSH által 2024 decemberben megküldött adatszolgáltatás szerint Komlón 1 szegregációval veszélyeztetett terület van, mely a Kazinczy Ferenc utca 10-14. és 9-15. házszám alatt található

A városközponttól gyalogosan is 5-8 perc alatt elérhető, ahol mindenfajta szolgáltatás (kereskedelmi, közigazgatási, pénzügyi, vendéglátás, szórakozás) megtalálható. Elérhető továbbá tömegközlekedéssel is: a szomszédos Vörösmarty utcában közlekedik a helyi

autóbuszjárat, mely a központban lévő pályaudvarról indulva érinti Szilvás, Somág és Kenderföld településrészeket, így a szegregátummal veszélyeztetett területet is.

A kilencvenes években a bezárt bányásztelepekről a legtöbb cigány családot erre a területre költöztették be. A gettósodott városrész egykor a jó keresettel rendelkező munkáscsaládoknak adott otthont, mára azonban több háztömb is teljesen lepusztult.

Az utca szegregátummal veszélyeztetett része többlakásos, hagyományos szerkezetű társasházakból áll. Az épületek az 1960-as években épültek.

Mutató megnevezése	Komló összesen	1. veszélyeztetett terület (Kazinczy Ferenc u. 10-14. és 9-15. házszám)
Lakónépesség száma	21917	240
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya %	11,2	19,2
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya %	63,0	70,0
Lakónépességen belül 65 évesek vagy annál idősebbek aránya %	25,8	10,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül %	14,9	58,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában %	12,4	3,0
Lakásállomány (db)	11470	137
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya %	1,7	35,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül %	30,1	51,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül %	6,8	32,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül %	69,9	48,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya %	38,2	46,5
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya %	14,0	56,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül %	51,2	55,8
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) %	4,7	12,5
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) %	1,7	4,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül %	2,6	74,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül %	13,1	98,4

(Forrás: KSH)

Az utcában van szilárd burkolatú út, járda, a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, kiépített szennyvízhálózattal rendelkezik. A közművek kiépítettsége tehát csaknem teljes, egyedül a földgázvezeték nem került még kiépítésre a Kazinczy utcában. Itt elsősorban a kiépített infrastruktúra állapotával van probléma: az 1950-60-as években épült lakóterületeken az épületek mellett a közműhálózatok jelentős része is elöregedett, felújításra szorul, ahogyan az út és járdák is, de ez általánosságban igaz a város többi területére is. A körzetben káros környezeti hatású létesítmény, forgalmas út nem található.

7. Gyermekjóléti, egészségügyi, oktatási és kulturális intézményrendszer

7.1. Család és gyermekjóléti ellátások

7.1.1 Család és Gyermekjóléti Szolgálat

2016. január 1-től az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében a családsegítő szolgálatok és a gyermekjóléti szolgálatok integrációjára került sor.

A Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat két különálló szakmai egységben látja el gyermekjóléti alapellátási feladatait: a Család és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család és Gyermekjóléti Központ keretében. A fenntartó továbbra is a feladatellátásra szerveződött Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás.

A székhelyhez: Komlói Közös Önkormányzati Hivatal (Komló, Mánfa), Magyarhertelendi Közös Önkormányzati Hivatal (Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Magyarhertelend, Bodolyabér, Oroszló), Hosszúhetény, települések, és közös önkormányzati hivatalok közigazgatási területe tartozik.

A Szászvári mikro körzet központhoz: Egyházaskozári Közös Önkormányzati Hivatal (Magyaregregy, Kárász, Köblény, Szalatnak, Máza, Egyházaskozár, Bikal, Szárász, Tófü, Hegyhátmaróc), Szászvári Közös Önkormányzati Hivatal (Szászvár, Vékény) közigazgatási területe tartozik.

Az intézmény ellátási területén a szakmai egységek, az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

Család és gyermekjóléti szolgálat keretében:

- családsegítés,
- gyermekjóléti alapellátás.

Család és Gyermekjóléti Központ keretében:

- gyermekjóléti alapszolgáltatás,
- pszichológiai tanácsadás,
- jogi segítségnyújtás,
- mediáció, családterápia, családkonzultáció,
- óvodai iskolai szociális segítség,
- módszertani támogatás,
- kapcsolattartási ügyelet,
- készenléti szolgálat,
- szociális diagnózis készítése.

A Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az ellátási szerződésben foglaltak alapján személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátást, és szociális alapszolgáltatás keretében, családsegítést valósít meg. A gesztor település Komló.

Az ellátottak köre a család és gyermekjóléti szolgáltatás keretében kiterjed a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás közigazgatási területén található közös önkormányzati

hivatalokra, illetve az ott élő lakosságra. A család és gyermekjóléti központ esetében az ellátottak köre, a Komlói Járás közigazgatási területén élő lakosság.

A Családsegítő Szolgálat feladata a családok komplex segítése. A Szolgálat segítségét az ügyfelek minden kötöttség nélkül az ügyeleti rend figyelembevételével vehetik igénybe. A segítő tevékenység sikere érdekében az ügyfelek önkéntes együttműködése szükséges.

A Szolgálatnál megjelent személyek száma nem és korcsoport szerint (2023)

A szolgálatnál megjelent személyek száma		0-17	18-61		62-		Összesen	
		nő	férfi	nő	férfi	nő		férfi
Komlói Közös Önkormányzati Hivatal	együttműködési megállapodás alapján	167	181	213	124	22	14	721
	egyszeri alkalommal és tanácsadottként	74	441		232			747

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Legtöbb esetben ügyfeleik **anyagi** természetű problémáikkal fordulnak a Szolgálathoz segítséget kérni, ezt követik a **gyermeknevelési** majd a **családi- kapcsolati konfliktusok** ügyében segítséget kérő ügyfelek. Egyre magasabb számban mutatkozik az **elhanyagolt gyerekek** száma. Magas számban keresik a Szolgálatot **életviteli problémákkal**, és **lelki-mentális problémákkal** küzdők, valamint **foglalkoztatással kapcsolatos ügyintézés**et kérők, és **egészségkárosodottak**.

Több probléma együttesen merül fel, ami az első találkozást követő rendszeresebb kapcsolat, családgondozás során derül ki.

Az **észlelő- és jelzőrendszer** révén kísérik figyelemmel a lakosság szociális, mentálhigiénés helyzetét. E tevékenységi körben, a következő intézményekkel, szakemberekkel állnak kapcsolatban:

- Bölcsőde,
- Óvoda,
- Iskola,
- Gyámhivatal,
- Rendőrség,
- Védőnői Szolgálat,
- Házi gyermekorvos
- Házi orvos,
- Kórház,
- Szociális Szolgáltató Központ,
- Fiatalkorúak Pártfogói Felügyelete,
- Ügyészség, Bíróság,
- Munkaügyi Hatóság,
- Önkormányzat,
- Jegyző,
- Egyházak,
- Civil szervezetek, Egyesületek.

Tevékenységük leglényegesebb része a **gondozási folyamat** olyan zömében gyermekes családokkal, amelyek átfogó segítséget igényelnek. A gondozási folyamat együttműködési megállapodás keretein belül működik, melyet kliensekkel kötik meg a folyamat elején. Kollégáik átlagosan 25 esettel foglalkoznak, akikkel éves szintre lebontottan minimum havi háromszori kapcsolattartás alkalmával találkoznak.

7.1.2. Család és gyermekjóléti központ

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatkörébe tartozik a Komlói járáshoz tartozó településeken, azon szolgáltatások nyújtása, mely hozzájárul a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítéséhez. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt.

- gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez kapcsolódó feladatokat lát el védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás esetén;
- közreműködik hatósági intézkedésben: javaslattevés, esettanulmányok feladatok;
- támogatást nyújt a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében;
- utógondozást végez;
- speciális szolgáltatásokat nyújt: - kapcsolatügyelet - készenléti ügyelet-telefonos segítői munka - jogi tanácsadás - pszichológiai tanácsadás - családkonzultáció, családterápia – mediáció;
- óvodai iskolai szociális segítség;
- szociális diagnózis felvétel a jelzőrendszer, család és gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján. A diagnózis felvétele az ügyfél beleegyezése és együttműködése alapján valósulhat meg.
- menekültek integrációját segíti;
- szakmai támogatás nyújt az ellátási területén lévő család-és gyermekjóléti szolgálatoknak.

A Család-és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egységének a gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatásai térítésmentesen igénybe vehetőek.

A családok jelentkezhetnek önként, illetve társintézmények irányíthatják a központhoz speciális szolgáltatásaink igényléséhez. Kivételt képeznek a gyámhatóság által, határozattal kötelezett kliensek. Együttműködés esetén egyéni nevelési - gondozási terv készül, és ennek alapján a klienssel, és a bevonható szakemberekkel közösen megoldást keres az esettanulmány, és a családsegítő.

A központ a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében **az esettanulmány**:

- kezdeményezi a gyermekvédelembé vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét;
- fogadja a Család és Gyermekjóléti Szolgálat jelzését és javaslatát kiskorú veszélyeztetése esetén;
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermekvédelembé vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére, vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére;

- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását;
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához;
- utógondozást végez a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez;
- családba fogadott gyermek esetén, szükség esetén szociális segítő munkát végez a családba fogadó szülő segítése és a gyermek beilleszkedése érdekében. A családba fogadás feltételeinek fennállásának vizsgálatában részt vesz, javaslatot tesz;
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít;
- részt vesz a gyámhivatali tárgyaláson.

Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak száma (2023)

Település	védelembe vett	ideiglenes hatállyal elhelyezett	nevelésbe vett	utógondozás szakellátásból kikerült
Komló	124	8	119	2

(Forrás: Önkormányzati adatok)

A Család és Gyermekjóléti központ speciális feladatai:

- Kapcsolatügyelet,
- Készenléti ügyelet-telefonos segítői munka;
- Jogi tanácsadás
- Pszichológiai tanácsadás
- Családkonzultáció, családterápia
- Mediáció.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és az ellátott személyek adatai (2023)

Sorszám	Tevékenység	Speciális tevékenységek száma	Ellátottak száma
1	Kapcsolattartási ügyelet	88	38
2	Készenléti szolgálat	200	200
3	Jogi tanácsadás	170	130
4	Pszichológiai tanácsadás	360	50
5	Mediáció	0	0
6	Szülői konzultáció	18	12
7	Esetkonferencia	29	89
	Összesen	856	519

(Forrás: Önkormányzati adatok)

7.1.3. Családok Átmeneti Otthona

Az intézmény a gyermekjóléti alapellátás feladatait látja el bentlakásos formában.

Az intézmény szolgáltatásaival a gyermekek védelmét, a családi és társadalmi kapcsolatok helyreállítását, az önálló életvezetés kialakítását segíti elő.

Az intézménybe való bekerülés, az ellátás igénybevétele önkéntes. Az igénylő kérelmet ír, személyesen keresi meg az intézményt, sok esetben a gyermekjóléti szolgálat vagy a jelzőrendszer más tagjai javasolják a család felvételét.

A bekerülés leggyakoribb okai:

- lakhatási és anyagi problémák;
- szociális krízis;
- családi konfliktusok;
- veszélyeztetettség, bántalmazás.

A lakóikkal **családi gondozási-nevelési tervet készítenek**, amely tartalmazza a megvalósítandó feladatokat és célokat. A gondozási- nevelési terv célja a család - kiemelten a gyermek - gondozásával nevelésével, a család együtt maradásával és lakhatási problémáinak megoldásával kapcsolatos feladatok részletes megtervezése, az abban résztvevő szakemberek, intézmények közötti munkamegosztás illetve együttműködés kidolgozása.

**Családok Átmeneti Otthonának ellátotti adatai
(2019-2023.)**

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ellátottak száma/év	29	36	34	32	36

(Forrás: „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Közhasznú Kft. Kistérségi Átmeneti Otthona)

7.1.4. Gyermekek Átmeneti Otthona

Komló Város Önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapszolgáltatás keretén belül a gyermekek átmeneti otthona ellátását 2025. 05. 01. napjától a Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulással kötött ellátási szerződés keretében biztosítja.

7.1.5. Gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődék, családi bölcsődék)

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő – 20 hetestől 3 évesig – gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. Amennyiben még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.

A Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Szilvási Bölcsőde, a bölcsődei ellátások új rendszerében hagyományos bölcsődeként, a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint nyújt napközbeni ellátást. 68 férőhelyen 5 csoportszobában fogadják a gyermekeket.

A kisgyermekes intézményes nevelésének és gondozásának célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez.

A gyermekek harmonikus fejlődésének érdekében törekszenek olyan családias, derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetet biztosítani, mely az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembevételével biztosítja a gyermeki személyiség kibontakoztatását. Mindezek a törekvések csak a szülőkkel szorosan együttműködve valósulhatnak meg.

A bölcsőde elsősorban a komlói igényeket elégíti ki, de a kistérség településeiről is járnak az intézménybe gyermekek. Mivel az intézmény a város egyetlen bölcsődéje, a város minden pontjáról, eltérő szociokulturális háttérrel érkeznek hozzájuk a kisgyermekes. A bölcsőde esélyegyenlőséget biztosít a nehéz szociális háttérrel rendelkező gyermekek számára, fontos szerepet tölt be a szegénység okozta problémák kezelésében, segítséget jelent a családok számára a munkavállalás, a munkahely megtartás tekintetében.

A bölcsőde mindezek mellett segítő szerepet tölt be a gyermekvédelemben is. Ez a jelenlét főként a prevenció és a hátrányok csökkentésének területén jelentős. A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz. Kiemelten ügyelni kell arra, hogy a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban, nevelésben részesüljön a gyermek. A bölcsődében lehetőségük nyílik a gyermekek problémáinak lehető legkorábbi felismerésére, fejlesztésére, a nagyon korán jelentkező hátrányok mérséklésére a lemaradás csökkentése érdekében.

Engedélyezett férőhely (2023): 68 fő

Férőhely kihasználtság 2023

hónap	beíratottak száma (fő)	feltöltöttség (%)	megjelentek száma (fő)	kihasználtság (%)
január	55	81	46	68
február	59	87	45	66
március	62	91	49	73
április	62	92	49	72
május	65	95	59	86
június	65	96	54	79
július	61	89	45	66
augusztus	50	74	42	62
szeptember	41	60	36	53
október	47	70	35	51
november	51	75	41	60
december	53	78	33	49
Összesen	56	82	45	66

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Komlón működik - nem állami fenntartásban - 10 fővel az Aprajafalva Családi Napközi és Játszóház, mely gyermekfelügyelet szolgáltatást is ellát. Szakemberek szerint a családi napközik megléte egyre fontosabb – főleg azokon a kistépüléseken, ahol nincs bölcsőde, de a nagyobb városokban is, hiszen a bölcsődei férőhelyek száma általában jóval kevesebb, mint amennyire szükség lenne.

Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása 2023. május 2. napján „Bölcsődei nevelés fejlesztése Komlón” címmel pályázatot nyújtott be az Unió Fejlesztések Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) program keretében. A támogatási kérelmet sikeresen befogadták. Komló városa évek óta azzal a problémával küzd, hogy nincs elég bölcsődei férőhely. Így a Komló, Függetlenség u. 28. szám alatt lévő bölcsőde kerülne bővítésre egy csoportszobával, 14 fővel. A vállalkozó 2024.július 10-én megkapta a munkakezdési engedélyt. Augusztusban a víz-, fűtés alap szerelés megtörtént. A támfal alaptest földkiemelése, a támfalak zsaluzása és betonozása elkészült, a szennyvízcsövek is lefektetésre kerültek. Az épület alapozása, betonozása rendben zajlott, a talajnedvesség elleni szigetelés elkészült. A falak állnak, a koszorú, a gerenda és a földem zsaluzat kész, betonacél szerelése és betonozása megtörtént. A támfalak mögötti föld visszatöltésére is sor került. A kivitelezési munkálatok 2024. november 04-én elérték a 15%-os készültséget. A munkálatok befejezésének várható ideje 2025. nyara.

7.2. Egészségügyi ellátórendszer

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

Év	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma
	db	db	db
2020	11	5	8
2021	11	5	8
2022	11	5	8
2023	11	5	8
2024	11	4	8

(Forrás: Önkormányzati adat)

A városban 2023. június 30. napjáig az állami fenntartásban, 2023 július 1. napjától a Pécsi Tudományegyetem Universitas Quinqueecclesiensis Alapítvány fenntartásában működő Komlói Kórház biztosítja járóbeteg szakellátást és fekvőbeteg ellátást, ahol az alábbi egészségügyi szolgáltatások érhetők el:

- szakrendelők;
- egynapos sebészet;
- aktív belgyógyászati- és sebészeti osztály;
- pulmonológiai rehabilitációs osztály;
- ápolási és krónikus osztály.

A kórház mellett a városi egészségügyi ellátást 11 házi orvosi és 2024 novemberétől 4 gyermek házi-orvosi körzetben végzik. Emellett elérhető a városban iskola-egészségügyi és ifjúsági orvosi ellátás is, továbbá 6 fogorvosi körzetben praktizálnak a fogorvosok. A házi- és a házi gyermekorvosi ellátást az önkormányzat az EÜMED Kft.-vel kötött megállapodással biztosítja.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja.

A városban 2023 évben 6 fő területi védőnőn felül 3 iskolavédőnői dolgozik, egy iskolavédőnő átlagosan 710 iskolást lát el.

A településen a prevenciós és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva. A szűrőprogramok szervezésében a Komlói Kórház, illetve a civil szervezetek (pl. Új Nap Klub, Diabetes Klub) és a Magyar Vöröskereszt Komlói Szervezete vesz részt.

7.3. Oktatási intézményrendszer

Az óvodai ellátás a városban a 2022/2023-as nevelési évben az önkormányzat fenntartásában működő Komló Városi Óvoda biztosítja 1 székhely intézménnyel és 6 tagintézménnyel. Ezen kívül az egyház fenntartásában 2016 évtől működő Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda Szent Bernadett Tagóvoda biztosít még óvodai ellátást.

A település minden városrészében található óvoda, összesen 23 óvodai csoport 690 férőhellyel biztosítja az óvodáskorú gyermekek ellátását. Az óvodák kihasználtsága nagy mértékben függ a jogszabályi környezettől.

A Pécsi Tankerület Központ működtetésében és fenntartásában álló Baranya Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Komlói Tagintézménye a szakszolgálati feladatellátás keretében biztosítja a nevelési tanácsadás, pszichológiai és logopédiai ellátást.

A megfelelő végzettségű gyógypedagógus hiányában a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséhez az utazó gyógypedagógiai hálózat szakemberei nyújtanak segítséget.

Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2019	636	27	683	10	643	1	7	24
2020	607	26	658	10	613	1	11	24
2021	562	25	633	10	563	1	13	23
2022	506	25	633	10	599	1	15	23

2023	530	24	608	9	575	1	6	24
------	-----	----	-----	---	-----	---	---	----

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adat)

Az óvodapedagógusok és tanárok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Valamennyi intézmény infrastruktúrája megfelelő szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik, a pedagógusok munkáját a pedagógiai szakszolgálat munkatársai (logopédus, pszichológus) segítik. Az SNI-s gyermekek Baranya vármegyei szakértői bizottság véleményében meghatározott gyógypedagógus vesz részt a fejlesztésben.

A pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége kiemelkedő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. A Humán erőforrás és a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében a Baranya Megyei Szakképzési Centrum Komlói Technikum, Szakképző iskola és Kollégiumban szinte minden pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen. A pedagógusok továbbképzése részben önkormányzati részben uniós forrásokból valósul meg.

Iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során. Folyamatosan nő a pszichológusok által tartott osztályfőnöki órák száma. Komlón jelenleg 2 fő pszichológus dolgozik, akik minden köznevelési intézményben tartottak a szülők részére foglalkozást, szülői klubot.

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	db	db	db
2019	11	77	6
2020	10	76	6
2021	10	75	6
2022	11	76	6
2023	10	76	6

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Azon iskolákban, ahol a HH-s, HHH-s és SNI-s gyermekek száma magas (Kenderföld-Somági Általános Iskola, Kökönyösi Gimnázium Gagarin Általános Iskolája) ott a továbbtanulási mutatók tekintetében nagyobb arányú a szakközépiskolákba, szakgimnáziumba továbbtanulók aránya a gimnáziumba továbbtanulók számához viszonyítva, ezen intézményekben magasabb az évfolyamot ismétlők száma is. Komló városában az általános iskolai oktatás hatékonyságát mutatja, hogy a 8. évfolyamot eredményesen elvégzők aránya igen magas, meghaladja a 95%-ot.

A minden tanév májusában esedékes évi Országos kompetenciamérés a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók teljes körében méri a szövegértési és a matematikai eszköztudás fejlődését.

Az eredmények azt mutatják, hogy a város oktatási intézményeibe járó tanulók az egyes vizsgált évfolyamokon vagy egy kicsit elmaradtak, vagy az országos átlag környékén teljesítenek mindkét kompetenciaterületen, ha azonban az eredményeket a CSH-index tükrében vizsgálják (családi háttérindex) az eredmények szignifikánsan nem különböznek a várhatótól.

Komlón összesen 7 nevelési-oktatási intézményben folyik német nemzetiségi munka: 4 óvodában német nemzetiségi nevelés, 2 általános iskolában és 1 gimnáziumban pedig német nemzetiségi oktatás zajlik, német nyelvoktató program alapján.

Ez megközelítőleg 270 óvodást és 12 német nemzetiségi óvodapedagógust érint, valamint 360 fő iskolást, 14 német nemzetiségi tanárral. Ez a város nagyságához képest jelentős létszám, akikkel nagyon szoros az együttműködés nemcsak az anyanyelvvel kapcsolatban, hanem a kultúra egyéb területein is.

A középiskolai oktatás három állami iskolában folyik. A városban gimnázium, szakgimnázium, szakképzőiskola-technikum várja a középfokú oktatásba jelentkezőket. Számos szakirány közül választhatnak a diákok (pl. gépészeti, informatikai és távközlési, kereskedelmi, szociális, közlekedési és szállítmányozási, gazdálkodás és menedzsment). A gimnáziumi oktatás 4 négy évfolyamos gimnáziumi képzés keretében valósul meg.

7.4. Kulturális intézményrendszer

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. A városban van lehetőség a tartalmas és igényes művelődésre, kikapcsolódásra. A közművelődési, közgyűjteményi intézmények programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják. (Komló Kaptár Művelődési Központ, Komlóverzum Látogatóközpont, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény). A rekreációs célú szabadterek között a közparkok, közkertek, lakótelepi zöldterületek, szerepelnek, de idetartoznak az önkormányzat tulajdonában lévő köznevelési, kulturális intézmények udvara is.

Intézményi ellátottság (2023)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
7	van	16122	5

(Forrás: TelR, KSH Tstar)

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy a lakókat, városban élőket, mint „szellemi tőkét” bevonja a kerület társadalmi életébe. Helytörténeti Gyűjtemény gyűjti a helyi nemzetiségi történeti anyagokat, és időszakos kiállításokon bemutatja.

A nemzetiségi önkormányzatok szintén végeznek kulturális tevékenységet: Komló Város Német Nemzetiségi Önkormányzata kiállításokat, előadásokat, megemlékezéseket, különböző városi rendezvényeket szervez, melyek a fiataloktól kezdve az idős korosztályig bezárólag szólnak.

Egyre nagyobb hagyománya van a civil szerveződéseknek, amelyek egy meghatározott célú közös állampolgári tevékenységeknek színtere: pl. Civil nap. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg.

A Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület 2008 óta működik. Az Egyesület megalakulása óta fontos céljának tekinti a hátrányos helyzetű elsősorban általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló alkalmak szervezését, folyamatosan végzi az Alapszabályában megfogalmazott misszióját (fejlesztési projektek lebonyolítása, kulturális, hagyományőrző rendezvények megvalósítása, rendszeres adományozás).

Az egyesület tartja fent és működteti a 2009-ben alakult „Komlói Fekete Láng” beás hagyományőrző csoportot, amely a roma autentikus folklór (nyelv, tánc, zene) ápolásával és terjesztésével foglalkozik. Tagjaik általános iskolások és fiatal felnőttek, akik teljesítményükkel példaképnek számítanak a komlói romák körében. Egyesületük hagyományőrző tánccsoportja által nemcsak a megyében, hanem az ország számos pontján vesznek részt kulturális rendezvényeken és civil szervezetek programjain.

Egyesületük heti rendszerességgel tart klubszerű foglalkozásokat, kulturális-, szabadidős rendezvényeket, melyek nem csak az iskolás korosztály, de a fiatalok és a családok körében is népszerűek. Múltjuk és aktív jelenlétük is arra kötelezi az egyesületet, hogy szélesítve tevékenységüket hatékonyabban vegyék ki részüket a komlói roma és/vagy hátrányos helyzetű gyerekek és családok társadalmi és oktatási integrációját előmozdító lehetőségek kiaknázásával.

Minden évben május 1. napján megrendezésre kerül a Nemzetiségi Nap elnevezésű rendezvény, mely lehetőséget biztosít a városban élő nemzetiségek kultúrájának megismerésére. Komlón 3 nemzetiségi önkormányzat működik, német, horvát és cigány.

A városban számos kulturális program kerül megrendezésre, melyek minden korosztály számára kínálnak szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget. Az időseket ellátó intézmények nagy hangsúlyt fektetnek az idősök igényeihez igazodó programszervezésre.

Komló legjelentősebb kulturális és közművelődési intézménye Komló Kaptár Művelődési Központ. Szintén önkormányzati fenntartású a közösségi művelődés másik fontos helyi intézménye, a Komlóverzum Látogatóközpont, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény. Komló életében jelentős szerepet tölt be a jelenleg működő csaknem 110 civil szervezet. A közművelődési és kulturális tevékenységet folytató szervezetek közül kiemelendő a Komló Városért Alapítvány, a Pöndöly Néptánc és Hagyományőrző Egyesület, a Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület, a Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület. A nemzetiségi önkormányzatok szintén végeznek kulturális tevékenységet. Közös szervezik meg a Komlói Napok rendezvénysorozat keretében a „Nemzetiségi Színpad” elnevezésű eseményt, ahol fellépési lehetőséget biztosítanak a sajátos kultúrájukat bemutató hazai, esetenként külföldi művészeti csoportoknak, együtteseknek.

2024-ben tizedik évébe lépett a Komlói Amatőr Színházi Találkozó, a KASZT. Komlón kiválóan példázza a kulturális alapon szerveződő közösségek értékét, és a komlói közösségformáláshoz és identitáshoz is hozzájárul.

8. Szociális területen működő fórum

Szociálpolitikai Kerekasztal

A szociálpolitikai kerekasztal a szakmai egyeztetés helyi fóruma, amely figyelemmel kíséri különösen a szociális szolgáltatás tervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulását, végrehajtását. A kerekasztal munkájában részt vesznek:

- a) az illetékes bizottság elnöke,
- b) a Hivatal illetékes irodavezetői,
- c) Komló Város Önkormányzat területén szociális intézményt működtető fenntartók,
- d) a szociális intézmények vezetői,
- e) a Vakok és Gyengénlátók Baranya Megyei Egyesülete Körzeti Csoportjának képviselője,
- f) a Baranya Megyei Mozgáskorlátozottak Egyesülete Komlói Csoportjának képviselője,
- g) a Nagycsaládosok Komlói Egyesületének képviselője,
- h) a Caritas képviselője,
- i) a Vöröskereszt képviselője.

A szociálpolitikai kerekasztal negyedévente legalább egy alkalommal ülést tart, üléseit az illetékes bizottság elnöke hívja össze. Krízishelyzetben, nagyobb horderejű változások, jogszabály módosítások megvitatása érdekében rendkívüli ülést kell összehívni.

II. SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER BEMUTATÁSA

1. Pénzbeli és természetbeni ellátások

A települési támogatásokról valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokról szóló 1/2015. (II. 20.) rendeletet (a továbbiakban: Rendelet) szerint a képviselő-testület pénzbeli ellátásként az arra jogosult részére havi rendszeres települési támogatásként: települési rendszeres szociális segélyt, lakhatási települési támogatást, települési gyógyszer-támogatást, eseti jellegű települési támogatásként: rendkívüli települési támogatást, települési szociális kölcsönt nyújt, természetbeni ellátásként: gondoskodik a köztemetésről, települési szociális célú tűzifa juttatást nyújt, külön rendeletben meghatározott feltételek szerint rendszeres vagy eseti jellegű települési támogatásként települési adósságkezelési támogatást nyújt.

A képviselő-testület a jogosult számára az e rendeletben meghatározott feltételek szerint

- a) havi rendszeres települési támogatást
 - aa) települési rendszeres szociális segélyt,
 - ab) lakhatási települési támogatást,
 - ac)
 - ad) települési gyógyszer-támogatást,
- b) eseti jellegű települési támogatást
 - ba) rendkívüli települési támogatást,
 - bb) települési szociális kölcsöntnyújt.

Rendszeres és eseti jellegű települési támogatások

TÁMOGATÁSI FORMA	TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÍTETT SZEMÉLYEK			
	2021	2022	2023	2024
Települési rendszeres szociális segély	22	21	13	18
BURSA HUNGARICA Ösztöndíj	14	9	11	8
Lakhatási települési támogatás	580	501	447	538
Települési gyógyszer-támogatás	70	63	66	79
Rendkívüli települési támogatás	963	1032	1045	744
Települési Szociális kölcsön	0	2	1	0
Települési adósságkezelési tám.	8	1	1	2
Települési szociális tűzifa juttatás	250	250	250	250
Közttemetés	30	23	17	19

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

2. Kötelezően ellátandó személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások

A települési önkormányzatok vonatkozásában az alábbi feladatok megszervezése kötelező: Szt. 86. §-ában foglaltak szerint a települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat az alapellátások (szociális információs szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás,) megszervezéséről, illetve állandó lakosainak számától függően a jogszabály szerint további szociális szolgáltatásokat.

Szt. 86. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat köteles biztosítani

- a) a családsegítést, az étkeztetést és a házi segítségnyújtás.

Szt. 86. § (2) bekezdése alapján az az önkormányzat, amelynek területén

- b) 3 000-nél több állandó lakos esetén:
 - az a) pont szerinti alapszolgáltatásokat és idősek nappali ellátását,
- c) 10 000-nél több állandó lakos él, az előzőekben felsorolt szolgáltatásokat és:

- a b) pontban nem említett nappali ellátásokat (úgy mint a fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek és hajléktalan személyek nappali ellátását),
- d) 30 000-nél több állandó lakos esetén az a)-c) pont szerinti ellátásokat, továbbá idősokorúak gondozóházát (idősek átmeneti gondozását biztosító intézmény), éjjeli menedékhelyet és a hajléktalan személyek átmeneti ellátását köteles biztosítani.

Szt. 91. § (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzat ellátási kötelezettségének a szociális szolgáltatást nyújtó

- a) szolgáltató, intézmény fenntartásával, vagy
- b) szolgáltatót, intézményt fenntartó önkormányzati társulásban történt részvétellel, vagy
- c) szolgáltatót, intézményt működtető fenntartóval létrejött – a szociális szolgáltatás nyújtásának a helyi önkormányzattól vagy a társulástól történő átvállalásáról szóló – 90. § (4) bekezdése szerinti megállapodás, illetve ellátási szerződés megkötésével
tesz eleget.

A települési önkormányzat tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére köteles az arra rászorulóknak, rendkívüli települési támogatást, étkeztetést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

	Szolgáltatás (ellátás) megnevezése	Önkormányzat számára		Feladatellátás módja
		kötelező	biztosított	
I.	<u>Alapszolgáltatások:</u>			
1.	<i>Szociális étkeztetés</i>	X	X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központja útján
2.	<i>Házi segítségnyújtás</i>	X	X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központja útján
3.	<i>Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás</i>		X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központja útján
4.	<i>Családsegítés</i>	X	X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat útján
5.	<i>Nappali ellátások</i>			
6.	<i>Idősek nappali ellátása</i>	X	X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központja útján, valamint a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött megállapodással
7.	<i>Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása</i>	X	X	A Baptista Tevékeny Szeretet Misszióval kötött ellátási szerződés alapján

8.	Fogyatékos személyek nappali ellátása	X	X	„Összefogás” Közhasznú Alapítvánnyal kötött ellátási szerződés alapján
	II. Szakosított ellátási formák:			
II.	Átmeneti elhelyezést nyújtó Intézmények			
1.	Hajléktalanok átmeneti szállása		X	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központja útján
III.	Ápolást-gondozást nyújtó intézmény:			
	Idősek bentlakásos otthona		X	„Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött megállapodással

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Az Önkormányzat az Szt. alapján a fenti intézmények működésével biztosítja a különböző szociális ellátásokat.

3. Szociális alapszolgáltatások

Azon szociális alapszolgáltatásokat, melyek működését az Szt. szabályozza, az Önkormányzat a Komlói Kistérséget alkotó tagönkormányzatokkal együttműködve, társulási formában, a Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ (továbbiakban: Szociális szolgáltató központ) szervezeti keretein keresztül biztosítja, melyek a következők:

3.1. Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében napi egyszeri meleg ételt biztosít a Szociális szolgáltató központ azoknak a szociálisan rászorult személyeknek, akik önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani a legalább napi egyszeri meleg étkezést, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt. Az étkeztetés történhet elvitellel vagy házhoz szállítással, az igénylők egyéni szükségleteihez igazodva. A szolgáltatás célja nem csupán a megfelelő minőségű és tápanyagtartalmú meleg étel biztosítása, hanem az ellátottak egészségének megőrzése, életminőségük javítása. Ennek érdekében szakorvosi javaslatra diétás étkezést is biztosított.

Szociális étkeztetésben részesülők számának alakulása

	elvitelre (fő)	kiszállítással (fő)	összesen (fő)
2020. december 31.	47	32	79
2021. december 31.	52	37	89
2022. december 31.	49	39	88
2023. december 31.	60	45	105

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

3.2. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás a szociális alapszolgáltatások egyik kiemelt eleme, amelynek célja, hogy a rászorulókat saját otthonukban, megszokott környezetükben megfelelő támogatást kapjanak mindennapi életvitelük fenntartásához.

A házi segítségnyújtás keretében gondoskodni kell azon igénylőkről, akiknek a gondozási szükséglet vizsgálatakor személyi gondozásra vagy szociális segítségre való jogosultságát az intézményvezető a háziorvossal konzultálva állapítja meg. A szolgáltatás célja, hogy az ellátottak fizikai, mentális és szociális szükségleteit biztosítsa, figyelembe véve életkorukat, élethelyzetüket és egészségi állapotukat.

Személyi gondozás: Olyan ápolási és gondozási tevékenységek biztosítása, amelyek nélkül az igénylő mindennapi életvitelét nem tudná fenntartani. Ez magában foglalja a fürdetést, öltöztetést, étkeztetést, mozgássegítést, illetve az egészségi állapot figyelemmel kísérését.

Szociális segítség: Az ellátott önálló életvitelének támogatása olyan tevékenységek révén, amelyek az alapvető szükségletek kielégítését segítik elő (pl. bevásárlás, takarítás, hivatalos ügyek intézése, társas kapcsolatok fenntartása, gyógyszerkiváltás stb.).

A házi segítségnyújtást végző szakemberek feladata nem csupán az alapvető fizikai gondozás, hanem a mentális támogatás is. Kiemelten fontos a gondozottak pszichés állapotának figyelemmel kísérése, a társas kapcsolatok ösztönzése, valamint a megfelelő szakmai kompetenciák folyamatos fejlesztése.

**Házi segítségnyújtás
ellátotti létszám alakulása Komló**

	Fő
2020. december 31.	93
2021. december 31.	114
2022. december 31.	112
2023. december 31.	115

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

3.3. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Célja a saját otthonukban élő, egészségügyi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, segélyhívó készülék megfelelő használatára képes, időskorú, fogyatékos vagy pszichiátriai betegséggel küzdő személyek önálló életvitelének fenntartása, a krízishelyzetek elhárítása.

A szolgáltatás lehetőséget biztosít arra, hogy a rászoruló személyek gyors és hatékony segítséget kapjanak vészhelyzet esetén, például hirtelen egészségromlás, elesés, baleset vagy egyéb krízishelyzet esetén. A segélyhívó készülék működésének köszönhetően a gondozottak egyetlen gombnyomással kapcsolatba léphetnek a diszpécserszolgálattal, amely szükség esetén értesíti az ügyeletben levő szakképzett kollégát, a mentőszolgálatot vagy más illetékes hatóságokat. A rendszer célja nem csupán az azonnali beavatkozás biztosítása, hanem a felhasználók önállóságának és biztonságának hosszú távú fenntartása is.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők számának alakulása

	Ellátásban részesülők (fő)	Segélyhívások száma (db)		
		Éles	Téves	Összesen
2020	50	43	41	84
2021	56	63	35	98
2022	49	41	11	52
2023	77	62	0	62

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Egészségügyi vészhelyzetek – Hirtelen rosszullet, ájulás, szívproblémák, légszomj, magas vagy alacsony vérnyomás, cukorbetegség miatti rosszullet stb.

Elesés, baleset – Idősek vagy mozgásukban korlátozott személyek esetén gyakori az esésekből adódó sérülés.

Mentális vagy pszichés problémák – Pánikroham, zavartság, szorongás, demenciával összefüggő dezorientáció vagy téves észlelések.

Téves riasztások – Véletlen megnyomás, vagy a használó ellenőrizni szeretné a rendszer működését.

3.4. Nappali ellátást nyújtó intézmények

Idősek klubja

Az időskorúak nappali ellátása során a cél a felmerülő igényekhez igazodó szociális szolgáltatások nyújtása, melyek révén, a nappali ellátást igénybe vevő személyek, egészségi állapotának megőrzése és javítása, valamint mentális állapotuk életkoruknak megfelelő szinten tartása megvalósulhat.

A szolgáltatás célja továbbá a hiányzó családi gondoskodás pótlása, az egyedüllétek csökkentése, megszüntetése és a tétlenséggel járó káros hatások megelőzése. Ennek érdekében, az idősek nappali ellátása (idősek klubja) elsősorban a saját otthonukban élő, 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok fenntartására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Programjaik igazodva a felmerülő igényekhez igyekeznek a szabadidő hasznos eltöltését biztosítani, miközben a csoporthoz tartozás érzését és a meglévő készségek megtartását is szem előtt tartja.

Az Önkormányzat és a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társasággal között feladatellátási szerződés alapján biztosítja a nappali ellátás keretében az Idősek klubja (idős és demens személyek nappali ellátás) szolgáltatást a 7300 Komló, Jó szerencsét u. 32. szám alatti ellátási helyen 24 férőhellyel.

Ezen kívül a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ is biztosít nappali ellátást Komlón a Kazinczy utca 2-4. szám alatt 20 fő férőhellyel. Az „Arany Alkony” Idősek Klubjában (továbbiakban: klub) olyan idős embereknek nyújtanak szolgáltatást, akik önellátásra részben képesek. Elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Segítséget nyújtanak a tagoknak a szociális ügyeik intézésében, továbbá mentális

és életviteli nehézségekkel küzdő ellátottak problémáinak megoldásában. A segítségnyújtás mértékét és módját mindenkor a segítségre szoruló ember egészségi, szociális és pszichés állapota alapján határozzák meg. Mind ehhez otthonos, családias légkört biztosít az intézmény, ahol fontosnak tartják az időskor tartalmas, örömteli megélését. A fejlesztő foglalkozások kidolgozásánál figyelembe veszik az ellátottak igényeit, képességeit.

2018 júniusa óta a klub részeként működik a demens személyek nappali ellátása, amely demencia kórképet megállapító pszichiátriai szakvéleménnyel rendelkező személyeket lát el. A demens ellátás célja, hogy a demenciával küzdő idős ember a szellemi leépülése során életminőségét megőrizve, jó közérzettel, pszichés és szomatikus egyensúlyának megtartása mellett éje életét.

A két ellátási forma egymással párhuzamosan működik, ezáltal bővültek az egyéni és csoportos foglalkozások és a nagyobb szakmai létszám még magasabb minőségi szakmai munkát eredményezett.

Nappali ellátás (összesített adat)

	2021	2022	2023	2024
nappali ellátás férőhely (fő)	44	44	44	44
nappali ellátás gondozott (fő)	43	43	42	44

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

3.5. Pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali ellátása

Az önkormányzat a pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali ellátását a Baptista Tevékeny Szeretet Misszióval kötött ellátási szerződés alapján látja el.

3.6. Fogyatékos személyek nappali ellátása

Az önkormányzat a fogyatékos személyek nappali ellátását az „Összefogás” Közhasznú Alapítvánnyal kötött ellátási szerződés alapján látja el.

4. Szakosított ellátások

4.1. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

4.1.1. Hajléktalanok átmeneti szállása

A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitel szerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra. Az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátásra legfeljebb egy évig kerülhet sor, amely egyszer további egy évvel meghosszabbítható. A szálló rendelkezésre álló férőhelyek száma 26. Az ellátásban kiemelt hangsúlyt kap az ellátást igénybe vevők anyagi helyzetének rendezésében való közreműködés, a megromlott egészségi állapotúak kórházi, szakorvosi, háziorvosi ellátáshoz való juttatása.

A szolgáltatás a hajléktalan lét specifikumait figyelembe véve szem előtt tartja az emberi méltóságot és az alapvető emberi jogokat.

A hajléktalanok átmeneti szállásán nyújtott szolgáltatások célja, hogy a hajléktalan emberek számára - akiknek anyagi, egészségi, fizikai, valamint mentális állapota is lehetővé teszi - a társadalmi re-integrációt elősegítse. További cél a fenti jellemzőkkel rendelkező ellátottak számára, a hospitalizáció kialakulásának elkerülése érdekében intézményen kívüli lakhatás biztosításának elősegítése.

Az átmeneti szálló az év minden napján 0-24 órás nyitva tartással működik, és a szolgálatban dolgozó felügyeli a szálló rendeltetésszerű működését, az intézmény nyugalma és felel a házirend betartásáért.

Az átmeneti szállással kapcsolatba kerülő ellátottak 3 csoportban sorolhatók:

- Lakó: aki az átmeneti szálláson életvitelszerűen tartózkodik;
- Krízisben ellátott: önellátásra és önálló életvitelre képesek. Általában csak a téli időszakban veszik igénybe az intézmény szolgáltatásait. Saját vagy bérelt lakással rendelkeznek, de nincs fűtési lehetőségük.
- Utógondozott, kapcsolattartó: az intézmény szolgáltatásai közül csak néhányat vesznek igénybe. Az intézmény lakói voltak, de bejelentett lakcímmel nem rendelkeznek vagy a bejelentett lakcímük a hajléktalanok átmeneti szállása.

4.1.2. Hajléktalanok átmeneti szállása – Külső férőhely

2020. június 1. napjától új szolgáltatási elemként – Hajléktalanok életminőségének javítása és önálló életvitelének elősegítése Komlón című pályázat keretén belül – 2 fős külső férőhellyel bővült az intézmény. A hajléktalan személyek speciális ellátását és reszocializációját elősegítő szolgáltatásokat biztosító ellátási forma. Célja, hogy lakhatási lehetőséget biztosítson a jövedelemmel rendelkező, átmeneti ellátásból kikerülő hajléktalan személyek részére. Az átmeneti szálló kliensei közül kerül kiválasztásra a külső férőhelyre kerülő 2 fő. A kiválasztás szempontjai: rendszeres jövedelem, hátralék/elmaradás az előző évben állt-e fenn, önálló életvitelre való képesség, szociális kapcsolati rendszer, együttműködő készség, alkalmazkodó képesség az új lakhelyre vonatkozóan, mentális állapot, egészségi állapot szintje.

Hajléktalanok átmeneti szállása ellátottjai

	2021.	2022.	2023.	2024.
Ellátottak száma tényleges létszám	21	22	25	25

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

4.2. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

4.2.1. Idősek Otthona

Az Önkormányzat és a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság (továbbiakban: Szolgáltató) között 2023. július 3. napján feladatellátási szerződés megkötésére került sor.

A feladatellátási szerződés alapján Szolgáltató az alábbi szociális feladatokat látja el:

- Idősek otthona szolgáltatás biztosítása a
 - 7300 Komló, Pécsi út 42. szám,

- 7300 Komló, Liliom u. 9. szám,
- 7300 Komló, Jó szerencsét u. 32. szám alatti ellátási helyen,

Az idősek otthonában az Szt. 68/A. § (3) bekezdésében meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható. Az idősek otthonán belül külön gondozási egységben vagy csoportban kell ellátni azt a személyt, akinél külön jogszabályban meghatározott szerv a demencia körébe tartozó középsúlyos vagy súlyos kórképet állapít meg. Az ellátottak elhelyezését az ápolási és gondozási szükségleteiknek megfelelően televízióval felszerelt, modern kórházi ágyakon biztosítjuk, 2-3 és 4 ágyas szobákban. A Jó szerencsét utca 32. szám alatti ellátási helyen 38 fővel külön demens részleg áll rendelkezésre, ahol a törvényi előírásoknak megfelelően külön gondozási egységben történik a bent lakók gondozása.

Hosszú távú célkitűzésük, hogy a nyugodt, biztonságos és méltóságteljes ápolással, gondozással megszépítsék az időskort. A szükségleteknek megfelelő, személyre szabott szolgáltatással szinten tartják gondozottaik egészségi, fizikális és mentális állapotát. Terápiás tevékenységeik célja, hogy a bent lakók közérzetét javítsák, illetve elfoglaltságot biztosítsanak.

Komló Város Önkormányzata a Szent Borbála Otthon 7300 Komló, Pécsi út 42. szám alatti telephelyének energetikai felújítását 2018-ban végezte el. A projekt során a következő munkák valósultak meg: homlokzati szigetelés, nyílászárók cseréje, fűtésekszerúsítés, illetve napelemes rendszer telepítése. Mindezekkel egyidejűleg sor került a tetőfedés cseréjére is.

A korszerűsítéssel jobb körülményeket teremtettek az itt dolgozó kollektíva szakmai munkájához is, ami különösen fontos, mert egyre több idős ember szorul teljes ellátásra, gondozásra.

A Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (továbbiakban: Szociális Nonprofit Kft.) 7621 Pécs, Jókai u. 1. szám alatti székhelyű, közhasznú nonprofit gazdasági társaság.

A Szociális Nonprofit Kft. az igényes és szakszerű, az emberi értékrenden alapuló szociális ellátások szolgáltatója. Szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat nyújtó intézményeket tart fenn. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások biztosítását önkormányzatoktól – ellátási szerződések alapján – vállalta át, és normatív állami hozzájárulást is igénybe véve, jogszabályi keretek között működik. Az a küldetésünk, hogy szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat nyújtsunk a dél-dunántúli régióból érkező, valamint Baranya és Tolna megye területén 120 településén lakó rászorulóknak számára. Szervezetünk 2006. május 5-én azzal a céllal alakult, hogy a Dél-Dunántúlon, az ellátatlan területeken megszervezze a szociális ellátást, és az önkormányzatok kötelező, illetve nem kötelező feladatainak átvállalásával tovább működtesse a korábban általuk fenntartott alap- és szakellátást nyújtó intézményeket.

Intézményi férőhelyek és gondozotti létszámok (összesített adatok)

	2021	2022	2023	2024
Bentlakásos intézmény férőhely (fő)	272	272	272	272
Bentlakásos intézmény gondozott (fő)	272	272	272	272

(Forrás: önkormányzati adatgyűjtés)

A fenti táblázatból jól látható, hogy a bentlakásos intézményekben az intézményi férőhely kihasználtsága 100%-os ugyan úgy mint a nappali ellátás tekintetében is.

III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS JÖVŐBENI ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK (2025-2030.)

1. Főbb alapelvek

- A szociális ellátórendszer nyújtson megfelelő és hatékony segítséget a hátrányos helyzetű, krízishelyzetbe került rászoruló személyeknek, családoknak.
- A város lakóinak igényeihez, illetve szociális szükségleteihez igazodó, a jogszabályokban előírt ellátási formákat biztosító ellátórendszer működtetése.
- A személyre szabott gondozás biztosításával meg kell teremteni a feltételeket a minél hosszabb időtartamú családban éléshez, az otthoni környezetben történő ellátáshoz úgy, hogy az egyének minél tovább megszokott környezetükben maradhassanak.
- A szociális intézményrendszer működőképességét, a szociális munka színvonalát meg kell őrizni, és a lehetőségek figyelembevételével tovább kell fejleszteni.
- A fogyatékos személyek életkörülményeinek javítását szolgáló ellátások megteremtésében el kell érni, hogy a fogyatékos emberek életfeltételei javuljanak, teljesebb életet élhessenek, fogyatékoságukból eredő terhei csökkenjenek.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a racionálisabb gazdálkodást elősegítő eszközök feltárására, a szakmailag indokolt és költségeket csökkentő szervezeti formák kialakítására, figyelembe véve a kistérségi társulás adta lehetőségeket.
- Továbbra is együtt kell működni és fejleszteni a városban lévő szociális ellátást végző, azt segítő társadalmi-karitatív szervezetekkel és az egyházakkal való kapcsolatot. Bővíteni kell az Önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködést.
- Öt évenként továbbra is szükséges felülvizsgálni a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót, az anyagban található adatok aktualizálása, a folyamatok időszakos, rendszeres elemzése, helyzetértékelés érdekében.
- Rendszeres kapcsolattartás és együttműködés a szociális szakmai fórumokkal (Szociálpolitikai Kerekasztal), véleményük kérése az Önkormányzat e szakterületet érintő döntéseinek meghozatala előtt.
- Rendszeres kapcsolattartás a Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ szervezetében működő ellátások biztosításában közreműködő szakemberekkel, feladatok összehangolása a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulással.
- Rendszeres kapcsolattartás a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatalával, feladatok összehangolása a szociális ellátás lefedettsége terén.
- Részt kell venni azon projektek megvalósításában, melyek segítik a munkanélküli személyeket a munka világába történő visszatérésben.
- Fontos lenne, hogy nagy hangsúly kerüljön a felnövő generáció pszichés támogatására, az iskolai pszichológiai szolgálat erősítése, gyermekpszichiátria fejlesztésének támogatásával. A térségben hiányzik a gyerekek pszichés ellátására szakosodott intézményrendszer. A média azon felületeit lenne célszerű információ átadásra,

tájékoztatásra használni, amelyek elérik a fiatal korosztályt. Jellemző a szerhasználat, az eszközök használatából adódó függőségek, illetve az internet helytelen használatából származó károsodások. Még jobban kellene odafigyelni a civil szervezetek és az intézetek kapcsolatára. Nagy mértéket öltött a városban is a dizájn drogok használata. A város lakói gyakran nem ismerik az ellátórendszer működését, nem tudják, honnan lehet segítséget kérni, ezért célszerű lenne a szakmai együttműködés javítása is.

2. Jelenlegi intézményi ellátórendszert érintő tervek, fejlesztések

- Komló Város Önkormányzata részben saját fenntartású intézményei által, részben társulásban, a Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ, a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött megállapodás, továbbá a Baptista Tevékeny Szeretet Misszióval és az „Összefogás” Közhasznú Alapítvánnyal kötött ellátási szerződés keretei között biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat. Az egyes ellátások területén esetlegesen megjelenő akut problémák szolgáltatathatnak alapot további feladatok megoldására, mely feladatok elvégzése több helyütt Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulással együttműködve oldható meg, mivel a szolgáltatások fenntartója jelenleg a Társulás.
- Folyamatosan biztosítani kell az intézményrendszer működéséhez a megfelelő anyagi forrásokat, amelyek bővítése érdekében a pályázati lehetőségeket minél eredményesebben kell kiaknázni.
- Az intézményekben az akadálymentesítést folyamatosan és minél előbb el kell végezni.
- A szociális ellátórendszer működésének, az igénybe vehető ellátások, szolgáltatások, a szociális szakmai munka lakosság által megismertetése érdekében a továbbiakban is fel kell használni a különböző tájékoztatási lehetőségeket, így a médiát (helyi sajtó, tv, internet, stb.), valamint tájékoztató kiadványokat, általa átláthatóbbá válna az ellátórendszer úgy a szakma, mint a lakosság számára.
- Továbbra is szorgalmazni kell a civil szervezetekkel és az egyházakkal a kapcsolattartást a segítő munka hatékonyabb elvégzése érdekében. Törekedni kell minél több önkéntes bevonására a szociális munkába.
- Korábban már kitértünk arra, hogy a bölcsődék működését nem a Szt. szabályozza, tehát szoros értelemben véve nem szociális intézmény, azonban mint szociális jellegű szolgáltatást célszerűnek láttuk szerepeltetni az anyagban. Ezért a fejlesztések között indokolt megemlíteni, hogy a bölcsődei intézmény folyamatos karbantartása, fejlesztése, valamint a lakossági igényekhez igazított szolgáltatások biztosítása, szükség esetén újak bevezetése indokolt.
- A Komlón működő háziorvosok bevonásával felmérni a demenciában szenvedő lakosság létszámát, tájékoztatást nyújtani számukra és családtagjaik számára szervezett ismeretterjesztő programok keretében a betegség jellemzőiről, az igénybe vehető segítség formáiról és gyakorlatáról.

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések figyelembevételével készült, azonban az Szt. és végrehajtási rendeleteinek módosítására tekintettel öt évente szükséges a koncepció felülvizsgálata.

Jóváhagyásra került Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás 18/2025. (I.16) és Komló Város Önkormányzat Képviselő-testület/2025. (.....) határozatával.

Komló 2025. május

Polics József
elnök